

1. Проект Закону «Про медіацію». Електронний ресурс. Режим доступу: http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?pf3511=68877
2. Сутність альтернативних способів вирішення спорів. Я.П.Любченко. Актуальні проблеми держави і права. С.70. Електронний ресурс. Режим доступу: https://www.google.com/url?sa=t&rct=j&q=&esrc=s&source=web&cd=&cad=rja&uact=8&ved=2ahUKEwjSss_n2M3vAhWNzoUKHd50ADgQFjAEegQIGBAD&url=https%3A%2F%2Fcore.ac.uk%2Fdownload%2Fpdf%2F156902874.pdf&usg=AOvVaw1GA07oMUICcdQbatu_osbNi
3. Довідка – Google Пошук. Електронний ресурс. Режим доступу: <https://support.google.com/websearch/troubleshooter/3111061?hl=ru>

Данилець Леонід Віталійович

аспірант кафедри цивільного процесу Національного університету «Одеська юридична академія»

ПРОЦЕСУАЛЬНИЙ ПОРЯДОК ВРЕГУЛЮВАННЯ СПОРУ ЗА УЧАСТЮ СУДДІ

Завданням цивільного судочинства є справедливий, неупереджений та своєчасний розгляд і вирішення цивільних справ з метою ефективного захисту порушених, невизнаних або оспорюваних прав, свобод чи інтересів фізичних осіб, прав та інтересів юридичних осіб, інтересів держави.

Суд та учасники судового процесу зобов'язані керуватися завданням цивільного судочинства, яке превалює над будь-якими іншими міркуваннями в судовому процесі. [1]

Ефективне функціонування системи правосуддя з метою захисту прав та інтересів громадян та держави є основою реалізації принципу верховенства права і важливим елементом гарантії та захисту основних прав і свобод людини.

Стандарти Ради Європи та Європейського союзу у сфері незалежності та ефективності судової системи декларуються перш за все в Європейській

конвенції про захист прав людини, яка захищає право на справедливий судовий розгляд (стаття 6 Конвенції).

У 70-х роках Комітет міністрів Ради Європи прийняв кілька рекомендацій щодо дії Європейської конвенції про захист прав людини, якими визначаються загальні принципи функціонування системи правосуддя і в яких запропоновано державам розробити відповідне законодавство, спрямоване на підтримку, розвиток і зміцнення таких принципів. Реалізація «позасудових способів врегулювання спорів» є одним з пріоритетних напрямків вказаних рекомендацій. [2]

Реформа системи правосуддя в Україні відбувається згідно з тією стратегією, яку підтримали Європейський Союз та Рада Європи. Одним із важливих етапів реалізації стратегії стала реформа законодавства, в рамках якої за участю європейських експертів було розроблено нове процесуальне законодавство з метою зробити судовий процес ефективнішим та менш тривалим.

В Україні було досягнуто значних успіхів на законодавчому рівні у вказаному напрямку та на сьогоднішній день, ефективним засобом досягнення завдання цивільного судочинства вбачається процедура врегулювання спору за участю судді, яка регламентується Главою 4 діючого Цивільного процесуального кодексу України.

Врегулювання спору за участю судді є альтернативним методом вирішення спору, який знаходиться на розгляді відповідного суду, перебуває в провадженні судді, якого було визначено за допомогою автоматизованого розподілу справ між суддями та в якому суддя, використовуючи власні знання та вміння в рамках переговорів між сторонами допомагає досягнути їм згоди у вирішенні спору добровільно та самостійно, без застосування елементів примусу та без ухвалення судового рішення.

Основною метою проведення процедури врегулювання спору за участю судді є захист прав та інтересів сторін, не допущення їх порушення, визначення правових аспектів та перспектив вирішення конкретної справи.

Відповідно до статті 201 ЦПК України врегулювання спору за участю судді проводиться за згодою сторін до початку розгляду справи по суті, важливим моментом є обов'язкова згода всіх сторін для проведення відповідної процедури.

Виключним випадком, коли процедура врегулювання спору за участю судді не допускається, є випадок, коли у справу вступила третя особа, яка заявляє самостійні вимоги щодо предмету спору.

Процесуально питання про проведення процедури врегулювання спору за участю судді вирішується шляхом постановлення ухвали, якою одночасно зупиняється провадження у справі до моменту припинення проведення процедури.

У разі, якщо процедура врегулювання спору за участю судді не призвела до мирного вирішення спору та сторони не дійшли згоди, повторне проведення такої процедури не допускається.

Безумовними перевагами проведення процедури врегулювання спору за участю судді є економія процесуальних засобів та часу учасників спору, конфіденційність, неформальний характер процедури, заборона фіксації процедури будь-якими засобами, участь професійного судді, який за допомогою власних знань та досвіду направляє сторони на справедливе та законне вирішення спору.

Проведення врегулювання спору за участю судді здійснюється у формі спільних нарад (проводяться за участю обох сторін та спрямовані на пошук способу мирного врегулювання спору) та закритих нарад (проводяться із кожною зі сторін окремо та спрямовані на пошук шляхів врегулювання спору у разі наявності між сторонами конфлікту та надмірної емоційності).

Врегулювання спору за участю судді проводиться протягом розумного строку, який не може перевищувати 30 днів. Вказаний строк поновленню не підлягає.

Статтею 203 ЦПК України визначені загальні правила проведення процедури врегулювання спору за участю судді:

Суддя спрямовує проведення врегулювання спору за участю судді для досягнення сторонами врегулювання спору. З урахуванням конкретних обставин проведення наради суддя може оголосити перерву в межах строку проведення врегулювання.

На початку проведення першої спільної наради з врегулювання спору суддя роз'яснює сторонам мету, порядок проведення врегулювання спору за участю судді, права та обов'язки сторін.

Під час проведення спільних нарад суддя з'ясовує підстави та предмет позову, підстави заперечень, роз'яснює сторонам предмет доказування по категорії спору, який розглядається, пропонує сторонам надати пропозиції щодо шляхів мирного врегулювання спору та здійснює інші дії, спрямовані на мирне врегулювання сторонами спору. Суддя може запропонувати сторонам можливий шлях мирного врегулювання спору.

Під час закритих нарад суддя має право звертати увагу сторони на судову практику в аналогічних спорах, пропонувати стороні та (або) її представнику можливі шляхи мирного врегулювання спору.

Під час проведення врегулювання спору суддя не має права надавати сторонам юридичні поради та рекомендації, надавати оцінку доказів у справі.

За необхідності до участі в нарадах залучається перекладач. Перекладач попереджається про конфіденційний характер інформації, отриманої під час проведення врегулювання спору за участю судді.

Процедура врегулювання спору за участю судді припиняється у наступних випадках:

- у разі подання стороною заяви про припинення відповідної процедури;
- у разі закінчення строку, встановленого в ухвалі про призначення врегулювання спору за участю судді;
- за ініціативою судді, у разі затягування спору будь-якою зі сторін;
- у разі укладення сторонами мирної угоди та звернення до суду із заявою про її затвердження або звернення позивача до суду із заявою про залишення

позовної заяви без розгляду, або в разі відмови позивача від позову чи визнання позову відповідачем.

Завершення процедури врегулювання спору процесуально оформлюється ухвалою суду, в якій одночасно вирішується питання щодо поновлення провадження у справі.

У випадку, якщо процедура врегулювання спору за участю судді не призвела до вирішення спору по суті мирним шляхом, розгляд справи продовжується у тому ж суді, однак передається на розгляд іншому судді, порядок визначення якого встановлено статтею 33 ЦПК України.

Список використаної літератури:

1. Цивільний процесуальний кодекс України в редакції від 13.08.2020 року. Електронний ресурс. Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1618-15#n228>.

2. Декларація Комітету міністрів Ради Європи «Гарантувати довгострокову ефективну діяльність Європейського суду з прав людини». Електронний ресурс. Режим доступу: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_673#Text

Нікітіна Тетяна Олегівна

аспірант кафедри цивільного процесу Інституту права

Київського національного університету імені Тараса Шевченка

**ПОШУК АЛЬТЕРНАТИВИ СУДОВОМУ ВРЕГУЛЮВАННЮ СПОРІВ, ЩО
ВИНИКАЮТЬ З ВІДНОСИН ЗАПОДІЯННЯ ШКОДИ МЕДИЧНОМУ ПРАЦІВНИКУ**

Пандемія коронавірусу Covid-19 2020 року, безперечно, призвела до виникнення різноманітних ситуацій, пов'язаних з порушення прав як пацієнтів, так і медичних працівників, в наслідок яких цим суб'єктам було заподіяно шкоду, відшкодування якої потребує запровадження відповідних ефективних юридичних механізмів. З метою забезпечення такого захисту вимагає значного удосконалення весь комплекс способів та механізмів позасудового або альтернативного вирішення таких спорів. Зокрема, на наше переконання, з метою попередження великої кількості звернень до судів, необхідним уявляється